

Voorjaarsexcursie voor korstmossen in de Kop van Noord-Holland op 7 juni 1997

Leo Spier & Daan Wolfskeel

During a fieldtrip in the northern part of the province of North Holland trees (*Populus*, *Ulmus*) along some roads and a part of the Wieringermeerdijk have been examined for lichens.

De deelnemers verzamelden zich bij het station van Schagen. Aanwezig waren Jessi de Coninck, Leo Spier, Muriël Troost, Hans Visser, Fannie Willemsen en Daan Wolfskeel.

Excursieverslag

Vanaf het station werden met de auto verschillende locaties bezocht werden. Hoewel de opkomst niet groot was, was het enthousiasme er niet minder om. De vier die zich bij de twee excursieleiders aansloten, waren bijzonder leergierig en maakten erg veel aantekeningen. Vooral 's morgens, toen de bomen langs de weg in de Anna Paulowna-polder bekeken werden, was de aandacht groot. Het ging om "gewone" soorten als *Evernia prunastri*, *Lecanora expallens*, *Lecanora chlorotera*, *Hypogymnia physodes*, *Physcia tenella*, *Ramalina farinacea*, *Xanthoria parietina* en *Xanthoria polycarpa*, voor beginners plezierige soorten.

Na de lunch werd een deel van de Wieringermeerdijk bekeken. Hier deed geleidelijk aan de vermoeidheid zich gelden. Na een uurtje haakten er dan ook drie deelnemers af. De soorten waren voor sommigen wellicht minder spectaculair. Naast *Lecanora orosthea*, *Staurothle catalepta* en *Diplotomma ambiguum* mag de schitterende begroeiing met *Aspicilia calcarea* niet onvermeld blijven. De thalli namen diverse vierkante meters in beslag.

Tot besluit nog enkele opmerkingen: *Phlyctis argena* is tijdens vorige (privé-)excursies niet aangetroffen; hiermee komt het aantal in de Anna Paulowna-polder op lepen vastgestelde soorten op 33.

De populieren aan de Sluitgatweg in de Wieringermeer waren al eens eerder bekeken (coörd. 131/546 en 132/546; gegevens Wolfskeel).

Dit leverde nog de volgende, niet in de onderstaande soortenlijst opgenomen aanvullingen op: *Buellia griseovirens*, *Caloplaca phlogina*, *Cliostomum griffithii*, *Lecanora symmicta*, *Parmelia acetabulum* c.ap., *Parmelia caperata*, *Parmelia exasperatula*, *Placynthiella icmalea* en *Usnea subfloridana*.

De laatste soort is na 12 april 1992 niet meer teruggevonden en is mogelijk verdwenen. Tot op heden zijn er aan de Sluitgatweg op populieren 26 soorten aangetroffen.

Ondanks het feit dat er geen enkele nieuwe soort voor Nederland gevonden is (is dit het criterium van een geslaagde excursie?!) was het voor de deelnemers een gezellige en waardevolle dag.

Literatuur

- Brand, A.M., A. Aptroot, A.J. de Bakker & H.F. van Dobben. 1988. Standaardlijst van de Nederlandse Korstmossen. KNNV WM 188:1-68.
 (+ de aanvullingen en wijzigingen in Gorteria 17:149-152 en 20:89-99.)
 Wolfskeel, D. & L. Spier. 1996. Lichenen in de Kop van Noord-Holland (1).
 Buxbaumiella 41:45-47.

Locaties

- 1 Kneesweg. Anna Paulowna-polder, ZO van Kleine Sluis. lepen.
Coörd.: 118.5/540.5.
- 2 Zwinweg. Anna Paulowna-polder. lepen. Coörd.: 119.5/540.1.
- 3 Sluitgatweg. Wieringermeer, ten Z van het Robbenoordbos. Populieren.
Coörd.: 132.9/546.4.
- 4 Noorderdijkweg. Wieringermeerdijk, aan de noordzijde van de Dijkgatswielen.
Basalt, graniet, kalksteen, leisteen, steentjes. Coörd.: 133/545.

Legenda

b = basalt	P = <i>Populus</i>
c = kalksteen	U = <i>Ulmus</i>
g = graniet	W = herbarium Daan Wolfskeel
s = steentjes	

Soortenlijst

<i>Aspicilia calcarea</i>	4c	<i>Phaeophyscia orbicularis</i>	4c
<i>Aspicilia contorta</i>	4c.W	<i>Phlyctis argena</i>	1U
<i>Buellia aethalea</i>	4s.W	<i>Physcia adscendens</i>	1U.4c
<i>Buellia griseovirens</i>	1.2U.W	<i>Physcia caesia</i>	1U.4g
<i>Buellia punctata</i>	1.2U.3P.4b	<i>Physcia tenella</i>	1.2U.3P
<i>Caloplaca aurantia</i>	4c	<i>Physconia grisea</i>	2U
<i>Caloplaca citrina</i>	4c	<i>Porina chlorotica</i>	4c.s.W
<i>Caloplaca coronata</i>	4c	<i>Porpidia soredizodes</i>	4c
<i>Caloplaca decipiens</i>	4c	<i>Ramalina farinacea</i>	1.2U.3P
<i>Caloplaca flavescens</i>	4c.W	<i>Ramalina fastigiata</i>	3P
<i>Caloplaca flavocitrina</i>	4b.W	<i>Rhizocarpon obscuratum</i>	4b.s.W
<i>Caloplaca flavovirescens</i>		<i>Rinodina gennarii</i>	4b.s
	4s	<i>Scoliciosporum umbrinum</i>	4b.W
<i>Caloplaca lithophila</i>	4b.c	<i>Staurothele catalepta</i>	4g
<i>Caloplaca saxicola</i>	4b.c	<i>Tephromela atra</i>	4c.g
<i>Caloplaca teicholyta</i>	4c	<i>Verrucaria glaucina</i>	4c.g
<i>Candelariella medians</i>	4b.c.W	<i>Verrucaria nigrescens</i>	4b.c
<i>Candelariella vitellina</i>		<i>Verrucaria viridula</i>	
	1.2U.3P.4b.g	(syn.: <i>V. polygonia</i>)	4b.W
<i>Cladonia coniocraea</i>	3P	<i>Xanthoria calcicola</i>	4b.c.W
<i>Diploicia canescens</i>	1.2U	<i>Xanthoria candelaria</i>	1U.3P
<i>Diplotomma ambiguum</i>	4b.W	<i>Xanthoria parietina</i>	
<i>Evernia prunastri</i>	3P		1.2U.3P.4b
<i>Hypogymnia physodes</i>	3P	<i>Xanthoria polycarpa</i>	1.2U.3P
<i>Lecania rabenhorstii</i>	4b		
<i>Lecanora albescens</i>	4b.c.g		
<i>Lecanora campestris</i>	4b		
<i>Lecanora carpinea</i>	1.2U		
<i>Lecanora chlorotera</i>	2U.3P		
<i>Lecanora dispersa</i>	4c		
<i>Lecanora expallens</i>	1.2U.3P		
<i>Lecanora muralis</i>	4b		
<i>Lecanora orosthea</i>	4b.W		
<i>Lecanora polytropa</i>	4b		
<i>Lecidea erratica</i>	4s		
<i>Lecidella elaeochroma</i>	1.2U		
<i>Lecidella scabra</i>	4b		
<i>Leparia incana</i>	3P		
<i>Parmelia acetabulum</i>	1U		
<i>Parmelia subaurifera</i>	2U.3P		
<i>Parmelia subrudecta</i>	3P		
<i>Parmelia sulcata</i>	2U.3P		